

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه - کابل

۲۷ سپتمبر ۲۰۲۰

یونس نگاه

منفعت کوری

اگر هر آدم قادر به دیدن منافع خود می‌بود، کسی گرسنه نمی‌ماند، سرباز شاید نایاب می‌شد و کلمه افسوس وارد لغت‌نامه‌ها نمی‌شد. درک منفعت واقعی، مشکل اکثریت ماست و در سراسر زندگی دچار آنیم.

یک‌زمان در بازار انگوری ولسوالی جاغوری مجاهدین در روز قدس تظاهرات داشته و داد می‌زده‌اند که "راه قدس از کربلا می‌گذرد." یک نفر قلاتی وقتی شعار آنان را می‌شنود می‌گوید: "او بی‌بخت آزره اول بورو شینکی و قلات ره {از دست خلقی‌ها} فتح کو، باز غم کربلا و قدس را بخور"

گپ آن مرد عامی هنوز در جاغوری قصه می‌شود و عبرت‌انگیز است. دسترسی به قلات و مقر واقعاً مسأله حیاتی برای جاغوری است. در آموزش و نوشتن پشتو هم همین قصه است. جان‌بیت انگلیس از آن گوشه جهان برای فتح قلب پشتون‌ها آمده زبان و فرهنگشان را می‌آموزد و حتی مذهب خود را تغییر می‌دهد، ده‌ها رادیو و تلویزیون بیگانه برای رساندن صدای خود به گوش پشتون‌ها هر سال میلیون‌ها دالر مصرف می‌کنند، ولی تعدادی از تحصیل‌کردگان از بیبک و هزاره یا تاجیک زحمت یادگیری زبان همسایه و همخانه خود را بیهوده می‌دانند.

نوشتن به پشتو بیشتر به سود خود فارسی‌زبان‌هاست. وارد شدن در یک میدان و بازار تازه است. رد این نیاز مثل آن‌ست که به بامیانی بگوئی برو در زمین قندهار برایت انار بکار، او بگوید انار کجا به بادام می‌رسد، یا اگر به پنجشیری بگوئی برو در ننگرهار مالته کشت‌کن، بگوید مالته کجا به توت می‌رسد.

هرکسی که دوست ندارد بین کوپته و قندهار به قاچاق‌بر پول بدهد، هرکسی که دوست دارد در خوست و پکتیا و کنر تجارت کند، باید پشتو بیاموزد.

از دهان فارسی‌زبانان افغانستان هم چندان دُر نمی‌ریزد که پشتون‌ها از آن محروم باشند. نیاز متقابل است. برای شناخت یک دیگر باید زبان هم را بیاموزیم. برای وارد شدن به بازار یکدیگر باید زبان همدیگر را یاد بگیریم. برای جلب اعتماد و همکاری باید به‌زبان هم‌گپ‌ها و روایت‌های خود را بگوئیم.

*****

نیاز پشتو نویسی

قلم‌به‌دستان غیربنیادگرا در رسانه‌های جمعی پشتو تنها تراند. به‌فارسی از سراسر افغانستان مردم دیدگاه‌ها و حکایات خود را می‌نویسند، گروه بزرگی از باسوادان پشتون نیز در رسانه‌های فارسی‌نویس فعال‌اند. تصور من این است که مخاطبان پشتوزبانی که فارسی بلد نیستند از شنیدن خیلی از دیدگاه‌ها و حکایات هم‌وطنان‌شان بی‌خبر می‌مانند. کاش تعدادی از قلم‌به‌دستان غیرپشتون نیز پشتو بنویسند و در آن میدان نیز برای ساختن جامعه بهتر کار کنند. من یکی از آرزوهایم این است که مدتی فرصت و همت دست دهد تا برخی کمبودهای املائی که در نوشتن پشتو دارم، رفع کرده پشتونویسی را شروع کنم. ایشایم در پشتو خوب است، ذخیره لغاتم هم خوب است، ولی هنوز بر ظرافت‌های املائی پشتو حاکم نیستم.